

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiae Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Index Locorum Sacræ Scripturæ, Cvm Brevi Eorvmdem, Et Aliqvando
Mvltiplici Expositione, quam sæpe fusius citatis in locis auctor persequitur:
reliqua verò Sacræ Scripturæ loca, quæ peculiariter ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

INDEX LOCORVM SACRÆ SCRIPTVRÆ, CVM BREVI EORVM-

DEM ET ALIQVANDO MVLTIPlici EXPO-

sitione, quam sæpe fufius citatis in locis auctor perfequitur:
reliqua verò Sacræ Scripturæ loca, quæ peculiariter

Autor exponere noluit, annotare

superuacancum du-
ximus.

EX VETERI TESTAMENTO. GENESIS.

GENESIS 1. cap. ver. 1. In princi-
pio creauit Deus cælum & terram,
duo significat, & quod Deus in principio
temporis creauerit cælum & terram: &
quod in Filio, seu per Filium. pag. 33. 1. a.
prior ille sensus magis est literalis quam iste posterior.
ibid. 1. e. f. vel dic

Cap. 1. In principio creauit Deus cælum & ter-
ram antequam quicquam aliud produceret. 603. 2. d.
in principio, id est, in Filio factum esse dicit cælum &
terram & omnia que facta sunt. ibid. 2. e. Sensus hic
in principio, id est, ante omnia & exordio pro indubi-
tato est habendus. 605. 2. b. vide etiam. 657. 1. f.

Cap. 1. In principio creauit Deus **אֱלֹהִים** cælum
& terram, dicit **אֱלֹהִים** propter pluralitatem persona-
rum, creauit propter essentia unitatem. 372. 1. e

Vel: In principio creauit Deus cælum, empy-
reum videlicet. 608. 2. a. Hac autem verba fufissime ex-
ponuntur per totam disputat. 6. de opere sex dierum.
665. 2. a. b. c. d.

Ver. 2. Terra autem erat inanis & vacua, homini-
bus scilicet, & ceteris animalibus à quibus habitare-
tur, &c. 666. 1. c. d. Et tenebræ erant super faciem
abyssi, id est, carètia luminis erat vndeque in aquis
que spaium inter terram & cælum occupabant. ibid.
1. d. e. Et spiritus Domini ferebatur super aquas, id
est, Spiritus sanctus, vel diuina voluntas. ibid. 2. d. e.
ferebatur, alias incubabat tamquam auis oua fouens
& pullos ex eis educitura. ibid. 2. f. & 667. 1. a. Fiat lux
& facta est lux, & factum est vespere & mane dies
vnus. Vide de his disput. 7. de opere sex dierum. 667.
668. 669. Reliqua huius capituli fufissime toto tractatu
de opere sex dierum peculiaribus disputationibus expli-
cantur, que ibidem videre poteris.

Cap. 1. ver. 2. Terra autem erat inanis & vacua, &
tenebræ erant super faciem abyssi, id est, aquarum.
657. 2. b

Ver. 3. Dixit Deus, fiat lux, & facta est lux, in hoc
& similibus locis sermo est metaphoricus, quo subesse om-
nia diuine voluntati exprimitur, eique agenti omnia
qua cognitione etiam carent obedire. 270. 1. e

Ver. 6. Fiat firmamentum in medio aquarum, ex
Hebræo est, fiat expansio, seu extensio corporum, aut cor-
poris in medio aquarum. 657. 2. c

Cap. 1. v. 11. Cuius semen in semetipsum super
terram, intelligendo ad speciei conseruationem propter
individuorum corruptibilitatem. 684. 2. a

Cap. 1. v. 12. Protulit terra herbam virentem, in-
telligendo ministrando simili modo materiam. 684. 1. f
Cap. 1. v. 6. Faciamus hominem ad imaginem &
similitudinem nostram. Pater cum duabus aliis per-
sonis loquitur. Verbum faciamus indicat personarum
pluralitatem, similitudinem nostram unitatem essen-
tia. 372. 2. a

Cap. 1. 31. Vidit Deus cuncta que fecerat & erant
valde bona, id est, perfecta vt natura cuiusque postu-
labat. 60. 1. f

Vel: Vidit Deus cuncta que fecerat, & erant val-
de bona, loquitur solum de corporeis rebus, vel de rebus
omnibus quatenus erant à Deo. 626. 1. f

Vel: Vidit Deus cuncta que fecerat, & erant val-
de bona, intelligendum est de entibus realibus realiter
inter se distinctis, vel de entibus factis, seu productis à
Deo per se. 509. 1. d

Cap. 2. 5. Et omne virgultum agri antequam ori-
retur in terra, hic loquitur de productione virgultorum
in potentia, qua fuit prima die, vel de productione in
actu qua fuit tertia, vnde hoc antequam oriretur, ortu
naturali est intelligendum. 656. 1. a

Cap. 2. 6. Sed fons ascendebat de terra irrigans
vniuersam faciem terra, ex Hebræo fons hic vapo-
rem significat, qui è terra concretus in rorem sufficien-
ter vniuersam terram irrigabat. 656. 1. d

Cap. 2. 17. In quocumque die comedetis ex eo,
morte morieris, id est, moriendi necessitati subiacebis.
701. 2. e. f.

Vel: In quocumque die comedetis ex eo morte
morieris, non prima solum tentatio superanda signifi-
catur, sed omnes dum essent in statu vite. 708. 1. e

Cap. 2. 18. Non est bonum hominem esse solum,
faciamus ei adiutorium simile sibi, id est, uxorem
eiusdem nature secum, qua sit illi socia & adiutrix.
691. 1. d

Cap. 2. 19. Formatis igitur Dominus Deus de hu-
mo terræ cunctis animantibus terræ, & formatis
vniuersis volatilibus cæli, &c. ita vt non exprimitur
materia.

materia, ex qua facta sint, sed intelligatur ex capite primo. 689.1.f

Cap. 2.19. Omne enim quod vocavit Adam animam viventis, nisi naturas rerum cognosceret, nequam accommodata nomina singulis imposuisset, ut verba illa, ipsum est nomen eius, indicant. 693.2.c

Cap. 2.23. Hoc nunc Hebr. hac vice, os de ossibus meis, de uno meorum ossium, & caro de carne mea. Non erit autem ita in ceteris mulieribus. 691.2.a.b

Reliqua omnia deinceps explicantur. ibid. 2.c.d

Cap. 2.25. Erat autem uterque nudus, & non erubescabant. Ex hoc loco qualis esset iustitia originalis ad compescendos prava concupiscentia motus colligitur. 700.2.f

Cap. 2.v.24. Et erunt duo in vna carne, cum mutuo videlicet dominio cuiusque eorum in carnem alterius ad actum conjugalem: vel erunt duo in carne vna, per matrimonialem copulam & conjunctionem, per quam quodammodo vna efficiuntur caro. 691.2.c.d

Cap. 3.6. Eritis sicut Dij scientes bonum & malum. Scientia quam promisit demon non fuit naturalis, sed superior quadam Deo propria. 695.1.d

Ver. 6. Vidit mulier, quod bonum esset lignum ad vescendum, & pulchrum oculis, aspectuque delectabile: prius mulier voluntate ad illud pomum affecta est, quam illud comedere vellet contra Dei verbum. 791.1.a

Ver. 7. Et aperti sunt oculi eorum, & cognoverunt se esse nudos. Aperti sunt oculi eorum non ad videndum, sed ad discernendum, inter bonum quod amiserant, & malum, in quod inciderant. 701.1.a

Vel: Et aperti sunt oculi amborum, id est, experti sunt in seipsis nuditatem factam, quam antea non habebant. 695.1.a

Ver. 16. Sub viri potestate eris, & ipse dominabitur tui, quia subiectioni mulieris illi post peccatum futura erat dura & molesta, cum potestate in vitam ad eam puniendam & coercendam. 707.1.d

Ver. 17. Maledicta terra in opere tuo: in pœnam peccati terra, in qua exulabis, tam sterilis creata est, ut non nisi magno cum labore ex ea fructus comedas: spinas & tribulos germinabit tibi, quæ creata est ut spinas & tribulos germinet: eadem in pœnam peccati tui germinabit. 685.1.e

Cap. 3.22. Ecce Adam quasi vnus ex nobis factus est. Ironice, cum ei longe aliter euenerit, ac putauit. 32.1.e & 774.1.b

Cap. 4.7. Sed sub te erit appetitus eius, peccati scilicet, & tu dominaberis illius: appetitus scilicet, qui in peccatum propendet. 165.1.b

Cap. 6.2. Videntes filij Dei filias hominum quod essent pulehræ: per filios Dei intelligit filios Seth, & per filias hominum, filias Cain, vel aliter. 536.2.b.c

Cap. 6.v.5. Pœnitit eum quod hominem fecisset in terra, & præcauens in futurum, & tactus dolore cordis, &c. Hæc omnia nihil aliud significant, quam Deum non velle punire homines, si ipsorum peccata id non postularent. 263.1.e

Cap. 7.11. Cataractæ cæli apertæ sunt, & facta est pluuia super terram. Hæc cataracta fuerunt in cælo aëreo. 678.1.d

Vel, cataractæ cæli apertæ sunt, h.e. aëris. 658.1.e

Cap. 11.4. Et turrim cuius culmen pertingat ad cælum, id est, turrim mira magnitudinis. 32.1.d

Cap. 17.8. Daboque tibi & femini tuo post te terram Chanaan in possessionem æternam: non per decem aut viginti, aut alios definitos annos. 80.2.b

Cap. 18.1. Apparuit autem ei Dominus ad conuallem Mambre, sedenti ad ostium tabernaculi, &c. Hæc apparitio in qua de vno & de tribus fit mentio, &

modo ad vnum, modo ad plures sermo dirigitur: evidens est argumentum tres esse in Deo personas, & vnã essentiam.

Cap. 19.24. Pluit autem Dominus à Domino de cælo, id est, Pater à Filio. 372.2.e

Cap. 20.3. En moriens tu propter mulierem, quam tulisti, habet enim virum. Subintelligendum est, nisi eam non tetigeris, & reddideris viro suo. 270.1.d

Cap. 32.30. Vidi Dominum facie ad faciem, & salua facta est anima mea. Iacob non vidit diuinam essentiam, sed Angelum in effigie corporea, qui personam Dei gerebat. 142.2.f & 143.1.g

Cap. 48.13. Et posuit Ephraim ad dexteram suam, & ad sinistram Israël, Manassem verò in sinistra sua ad dexteram videlicet Patris. In hac benedictione Iacob minori maiori præferendo aperitissimi docuit, Ecclesiam tempore Messie futuram præferendam Synagoga. 299.2.c

Cap. 50.19. Nolite timere num Dei postumus resistere voluntati. Vos cogitastis malum & Deus vertit illud in bonum, &c. Loquitur de voluntate Dei absoluta, qua Deus statuerat exaltare Iosephum, quæ necessario erat implenda, si non illo modo, certe quouis alio. 264.2.b. Hic autem locus & Hebraicè, & Chaldaicè expenditur, ex eoque colligitur Deum hominum nequitia vti, ut res ad designatum eis à Deo finem perducantur. ibid. 2.f

EXODVS.

Exod. 3.4. Ego sum qui sum, sic dices filiis Israël, qui est misit me ad vos: quamuis in Hebræo habeatur: Ego qui ero, qui erit misit me ad vos: amen Scriptura more futurum hic pro presenti sumitur, & proinde rectè habet editio vulgata. 149.2.e

Cap. 3.5. Locus enim in quo stas, terra sancta est, quia scilicet ibi erat Deus per mystica rei manifestationem. 71.1.a

Cap. 6.3. Ego Dominus qui apparui Abraham, Isaac, & Iacob in Deo omnipotente, & nomen meum non indicaui eis. Sensus est: Ego cum loquebar ad eos, dicebam: Ego Dominus Deus omnipotens, & non dixi nomen meum esse, Qui est. 110.1.b

Cap. 7.1. Ecce constitui te Deum Pharaonis, id est, principatum ac imperium supra eum habentem. 536.2.d

Cap. 8.13. Videns autem Pharaon quod data esset requies, aggrauauit cor suum, & non audiuit eos. Ex hoc apparet, Pharaonem seipsum indurasse, Deum autem qui indurare etiam dicitur, id non fecisse, nisi non conferendo auxilia, sine quibus præuidebat Pharaonem in sua nequitia permaniturum. 727.2.f. Quod Deus indurare dicitur, non ad operationem, sed ad præsentiam eius pertinet. 729.1.d

Cap. 9.5. Cras Dominus faciet verbum istud in terra, id est, rem de qua locutus sum. 40.2.c

Cap. 12.17. Et custodietis diem istum in generationibus vestris ritu perpetuo, id est, cultu & cui nullum vobis præfigo terminum. 80.2.c

Cap. 20.5. Visitans iniquitatem patrum in filios eorum qui oderunt me, id est, qui peccandi voluntatem suam mea prætulerunt. 346.1.e

Cap. 22.8. Dominus domus applicabitur ad Deos, id est, ad iudices. 536.2.d. vers. 28. Dis non detrahes, id est, maioribus, ac rectoribus. ibid. 2.d

Cap. 32.32. Dimitte eis hanc noxam: aut si id non facis, dele me de libro vitæ. Moses ex magno affectu caritatis erga populum, citatur hyperbole, ut exprimeret ardentissimum desiderium suum Dei à captivitate Iudeorum deprecandi. 310.1.d

Cap. 33.

MOLINA
D. VI
4

Index S. Scripturæ.

Cap. 33. 19. Ego ostendam tibi omne bonum. Omne bonum perfectissimum quiddam est. 55. 2. f. Vel meipsum in quo eminenter sunt omnia bona. 57. 1. d. Vide etiam 63. 2. c.

N V M E R I.

Num. 11. 18. Si quis fuerit inter vos Propheta Domini, in visione apparebo ei. At non talis seruus meus Moyses, ore enim ad os loquar ei. Loquitur ibi Deus de Prophetis illius temporis, aut de paulo post futuris, constituitque discrimen quod Moyses sine enigmate videret Angelum Dei personam referentem. 142. 2. f.

Significatur etiam illi collatum fuisse supremum gradum Prophetie, quod scilicet sine figuris sensibilibus, diuinas reuelationes acciperet. 143. 1. a.

DEUTERONOMIUM.

Cap. 32. 4. Dei perfecta sunt opera, nihil est quod non per se aut per alium ad perfectionem perducatur. 605. 1. f.

Cap. 35. Iuxta est dies perditionis. i. rēpus. 656. 1. b.

R E G E S.

Cap. 13. 13. Stultè egisti. Quod si non fecisses, iam nunc præparasset Dominus regnum tuum super Israël in sempiternum. Docet propter malum illum usum liberi arbitrii Saulis præuisum statuisse illum decedere, solumque illius de regno Israël. 332. 1. b.

Cap. 23. 11. Si descender Saul sicut audiuit seruus tuus indica? & ait Deus, Descendet: Dixitque Dauid, Si tradent me viri Ceile in manus Saul? & dixit Dominus, tradent. Deus illa duo futura contingentia agnouit & reuelauit Dauidi, que nunquam tamen in verum natura extiterunt. 196. 2. a. b.

2. Reg. 12. 11. Ecce ego suscitabo super te malum de domo tua, & tollam uxores tuas in oculis tuis, & dabo proximo tuo, permittendo Absaloni filio tuo ut hæc omnia opere compleat, &c. 772. 2. f.

Cap. 16. 10. Dominus præcepit & Semei, ut malediceret Dauid, & quis est qui dicere audeat, quare sic fecisti? decretum diuinum quo permittere statuit peccatum Semei ad punitionem Dauidis, præceptum Domini appellat. 774. 1. c. d.

3. Reg. 12. 15. Non acquieuit rex populo, quoniam auerfatus eum fuerat Dominus, ut suscitaret verbum quod locutus fuerat. Peccati condemnandus non videtur Roboam quod nihil voluerit remittere de tributis, que Salomō pater eius illis imposuerat. 773. 1. b.

Cap. 22. 22. Egrediar & ero spiritus mendax in ore omnium prophetarū eius: & dixit Dominus, decipies & præualebis, egredere & fac ita, &c. Hæc verba præceptum significantia, permissionem solum declarant, datam Sabana ad punitionem scelerum Achab. 773. 2. f. & 774. 1. a. Multa qua ad hanc visionem pertinent explicantur. ibid.

Cap. 22. v. 15. Ascende & vade prosperè, & tradet Dominus in manus Regis. ironice dictum est. 774. 1. b.

I O B.

Cap. 2. 9. Benedic Deo & motere. i. maledic, per antiphrasim. 32. 1. e.

Cap. 4. 18. Et in suis repetit prauitatem, dum erant in via scilicet. 613. 2. e.

Molina in D. Thom.

Cap. 7. 18. Visitas eum diluculo, & subito probas illum, deuotione sensibilis eum in principio afficis, & mox eum probans ab illa destituis. 289. 2. d.

Cap. 10. 12. Visitatio tua custodit spiritum, loquitur de deuotione sensibili, que corroborat & custodit spiritum nostrum in gratia. 789. 2. c.

Cap. 12. 24. Immutat cor principum populi terræ & decipit eos, ut frustra incedant per inani. Dum desideris noxiis principes duci sinit ob ipsorum aut populi peccata, neque ea mala impedire vult, dicitur corda eorum immutare aut decipere. 773. 2. c.

Cap. 19. 23. Quis mihi tribuat vt scribantur sermones mei: quis mihi det, vt exarctur in libro stylo, aut plumbi lamina, vel cæle sculptantur in silyce? Scio enim quod redemptor meus viuit, & in nouissimo die de terra surrecturus sum & in carne mea videbo Deum saluatorem meum, &c. totus hic locus diligentissime exponitur, & cum veritate Hebraica confertur, vt ex eo elucescat Christum redemptorem Deum verum & hominem esse. 361. 2. a. 2. c. d. & seq.

Cap. 33. 28. Liberauit animam suam ne pergeret in interitum, quia præueniente diuina gratia in operatione bona liberum nostrum arbitrium sequitur, nosmetipsi nos liberari dicimur qui liberanti nos domino consentimus. 785. 1. a.

Cap. 38. 7. Cum me laudarent astra matutina. Vbi erat intelligendum, astra matutina, que matutino tempore ante solis ortum apparent, & iubilarent omnes Filij Dei. i. omnes Angeli sancti. 608. 1. e.

Cap. 10. 38. Circumdedi illud terminis meis, & posui vectem & ostia, terram eminentiorem, que illud ne transgrediatur continet. 682. 2. b.

Cap. 40. 14. Ipse est principium viarum Dei. De Lucifero loquitur, quod nulla eum creatura creatione antecesserit. 608. 1. d.

P S A L M I.

Psal. 1. 3. Erit vir iustus tamquam lignum plantatum est secus decursus aquarum: quod proinde firmas radices agit, & sic temptationibus vix succumbit. Non sic impij, non sic, sed tamquam puluis quem proicit ventus à facie terræ, adeo instabiles sunt, & tam facile temptationibus in peccata decipiuntur. 747. 1. b.

Psal. 2. 7. Dominus dixit ad me, filius meus es tu, ego hodie genui te. Ex hoc loco Christum esse Deum Patri consubstantialem demonstratur. 363. 2. c. potest etiam hic locus de Christo, vt homo est intelligi. ibid. 2. f.

Ibid. 7. Dominus dixit ad me, Filius meus es tu, hic locus literaliter, & de generatione aeterna? & temporalis, & de resurrectione Christi intelligitur. 33. 1. c. d. Ego hodie genui te, in aeternitate. 75. 1. f.

Psal. 4. 7. Signatum est super nos lumen vultus tui Domine, quia scilicet ad tui imaginem conditi sumus, quo quia bonum, quidve honestum sui cognoscimus. 717. 1. d.

Psal. 6. 6. Quoniam non est in morte qui memor sit tui, vt scilicet tunc à te veniam petat, quasi dicat difficile tunc sit, in inferno autem quis confitebitur tibi. q. d. nullus, nullaque ratione fieri potest, vt quis ibi te constiteatur, & penas euadat. 610. 2. e. f.

Psal. 8. 6. Minuisti eum paulominus ab Angelis, loquitur de Christo teste Paulo, & ex eo colligitur Angelos esse substantias nobiliores natura humana. 531. 2. e. & proinde incorruptibiles plusquam homo. 543. 2. a.

Psal. 10. 7. Quoniam iustus Dominus & iustitias dilexit, æquitatem vidit vultus eius. q. d. iniquitatem approbationis scientia conspiciere nequit. 416. 2. e.

Psal. 16. 15. Satiabor cum apparuerit gloria tua, Y y y nulla

Nulla res huius vite præter diuinam diſpoſitionem humani appetitum ſatiare poſſit. 96.1.f

Pſal. 18.1. Celi enarrant gloriam Dei, quomodo enarrant ipſi aspectibus, ex Chryſoſtomo multa de hoc habet. 45.2.f. & 46.1.a

Ibid. 6. Exultauit vt gigas ad currendam viam, Chriſtus ſcilicet viam laborum paſſionis & mortis, qua viam finit, & exultando peregrinatus. 236.1.f

Pſal. 22.6. Miſericordia tua ſubſequetur me omnibus diebus vite mee, gratia Dei ſubſequens ſeu cooperans ex hoc loco ſtatuitur. 786.1.e

Pſal. 23.2. Quia ſuper maria fundauit enim, orbem terre, terramque ipſam aquis diſcooperiam, & ſuper flumina preparauit eam, vt apertus eſſet hominum habitatio. 682.1.f

Pſal. 23.9. Atollite portas principes veſtras & eleuamini portæ æternales. Dialogiſmus eſt in quo ſuperiores Angeli inferiores docent Chriſtum eſſe verum Deum & hominem. 590.1.a. Hoc poſtea corrigitur & vera interpretatio additur. 594.2.d.e

Pſal. 30.17. Illuſtra faciem tuam ſuper ſeruum tuum, Peti veram & germanam deuotionem, que eſt illuſtratio quadam diuini vultus in ſeruos ſuos. 789.2.b

Proteges eos in abſcõdito faciei tue, hoc abſconditum eſt illa deuotio per quam Deus ſeruos ſuos ita irradiat vt tam facile perturbaciones ab hominibus excitas perferant, ac ſi nihil ab his rebus laderetur. 789.2.c

Pſal. 32.9. Quoniam ipſe dixit & facta ſunt, ipſe mandauit & creata ſunt: Et cum non alteri, qui id executioni mandaret, illud dicitum & imperium, eſt decretum & determinatio diuina voluntatis præuis cogitacione. 157.2.d.e

Pſal. 35.10. Quoniam apud te eſt ſolis vita, & in lumine tuo videbitus lumen, in lumine glorie a te nobis inſuſo videbitus te lumen increatum. 108.1.a. Videbitus. i. efficienter eliciemus. 109.1.a

Pſal. 36. Veni in altitudinem maris, vbi mare eſt profundius. 683.1.f

Pſal. 39. In capite libri ſcriptum eſt de me, vt facerem voluntatem tuam. Ad litteram intelligitur de Chriſto qui tamquam caput & princeps prædeſtinatorum, caput libri vite obtinet. 349.2.a

Pſal. 43. Hic *Pſalmus* totus ad verum Meſſiam Chriſtum pertinere monſtratur. 7. Sedes tua Deus in ſæculum ſæculi, & ſi hic non ſit nomen ineffabile, eſt tamen hic nomen Deus, quod Deum, per eſſentiam ſignificat. 365.1.a

Ibid. 17. Pro partibus tuis nati ſunt tibi filij, conſtituit eos principes ſuper omnem terram. i. pro Patriarchis antiquis nati ſunt Apoſtoli & Apoſtoliſci viri, qui principes ſunt à Chriſto in Eccleſia conſtituti. *ibid.* 1.d

Pſal. 48.11. Homo enim in honore eſſet non intellexit, comparatus eſt iumentis inſipientibus, per ardorem eſſe natumque motum, qui in conerſione carnali modo cernitur: & quoad omnia que diſſoluta ſenſualitate ſubiectus ſunt. 706.1.d

Pſal. 49.1. Deus deorum Dominus locutus eſt. i. Deus qui creator eſt principum ac reſtorum omnium. 336.2.d.e

Pſal. 50.3. Incerta & occulta ſapientia tua multa mihi. i. futura contingentia de Deo & aliis quoniam ipſe natura ſunt incerta, & vt ſubſunt diuine cogitacioni ſunt certiffima. 24.1.b

Pſal. 63.29. Deleantur de libro viventium, libro vite in quo iuſti ſecundum præſentem iuſtitiam ſed in ea non permanſuri ſcribuntur. 349.2.d

Pſal. 70.20. De abyſſis terre iterum reduxiſti me. i. de profundo. 670.1.3.1.e

Pſal. 81.1. Dens ſtetit in ſynagoga Deorum. i. reſtorum ac potentum. 536.2.d.e

Pſal. 83.12. Gratiã & gloriam dabit Dominus, tamquam prima & principalis cauſa. 114.1.e

Pſal. 87.5. Numquid Sion. i. Eccleſia, dicit homo, homo natus eſt in ea & ipſe fundauit eam Aluſimus, qui ſcilicet in ea eſt natus. 366.2.e

Pſal. 93.12. Dominus ſcit cogitaciones hominum, atque adeo enunciaciones quas cogitando efformant. 236.2.d

Pſal. 101.25. In generatione & generatione anni tui. i. anni tui qui non mutantur in generatione, & generationem erunt: 75.1.f. anni Dei æternitas Dei eſt. *ibid.*

Pſal. 101.26. Manuum tuarum ſunt cæli: ipſi peribunt. i. peribunt, tu autem permanes. i. plane & prorsus eſt ſtabilis. 72.1.e

Tu autem idem ipſe es, ies immobilis, & ob id anni tui non deſicient. 79.2.f

Pſal. 101.27. Ipſi peribunt, tu autem permanebis. i. eſto illi pereant tu permanebis. 614.2.f

Pſal. 103.4. Qui facit angelos ſuos ſpiritus, qui facit ſpirituales ſubſtantias & incorporeas eſſe nuncios ſuos. 131.1.e

Pſal. 103.5. Fundaſti terram ſuper ſtabilitatem ſuam, quam habet dum tota ad centrum vniuerſi pendet, non inclinabitur in ſæculũ ſæculi, quali fluctus in vnã aut alterã partem. Abyſſus ſicut veſtimentum amictus eius, loquitur de terra, vt erat in mundi exordio, quando erat operã aquis, ſuper montes, terram que nunc ſunt montes, habunt aqua ſubam tunc aqua. Ab increpacione tua fugient aqua, & voce tonitru tui potentis ac tremebundi tui imperij formidabunt, loquitur de mari Dei iuſſu à ſuperficie terra ad locum in quo eſt recedente. Ascendunt montes & deſcendent campi in locum quem fundaſti eis, ſignificat Deum tunc eleuaſſe terram ſuper aquas, eaque ratione terminis certis aquas clauiſſe. 683.1.b.e.d.e

Pſal. 104.25. Conuertit cor eorum, Aegyptiorum, vt odirent populum eius, intelligendum eſt negatiue non comprimendo demonem, ne Aegyptios contra filios Iſrael inciaret. 773.1.d

Pſal. 106. Congregans ſicut in vtre aquas matris, in cauitatibus terra, in quibus itaqum in vtre conueniunt. 682.2.a

Pſal. 109.1. Dixit dominus domino meo, ſede à dextris meis. Ex hoc loco probatur ſacilo Chriſti diuinitas. 364.1.e

Ibid. Tecum principium in die virtutis tue, in ſplendoribus Sanctorum, ante Luciferum, ante vtero genitũ te. i. de intellectu meo ſecundo, atque intra meo genitũ te ante Luciferum & ante ſolem, &c. 364.2.a item 2.f

Ibid. 4. Tu es ſacerdos in æternum ſecundum ordinem Melchizedec, indicat Daniël ſe in ſacerdotio Melchizedec intellexiſſe ſignificatum ſuiſſe ſacerdotium Chriſti. 364.1.e

Pſal. 109.6. Implebit ruinas, Angelorum qui corruerunt ex hominibus prædeſtinatis. 539.2.b

Pſal. Implebit ruinas, hominum ſcilicet deſicientium à fide, & præſentium Iudeorum. 539.2.a

Pſal. 110.2. Magna opera domini, exquilita in omnes voluntates eius, in Deo eſt omnia ſimpliciſſima voluntate, ratione tamen diuerſorum obiectorum que liberè ab eo voluta ſunt, ſic dicitur. 244.1.e

Pſal. 113.16. Cælum caeli Domino, terram autem dedit filiis hominum. etiam quod præſentia ac dignitate antecellit omnes alios, Dominus ſibi in ſeculo elegit. 659.2.a.b. aut more Hebræo dicendum, quod eſt ſignificatur cælum caeli, quod

MOLLINA
 IN
 D. N. I.

Index S. Scripturæ.

quod reliquis multo est excellentius, & quasi alterius rationis.

Psal. 118.6. Tunc non confundar cum perpexero in omnibus mandatis tuis, comperiens me in nullo eorum deliquisse. 748.1.f

Psal. 119. Anima mea in manibus meis semper. i. potestate mei liberi arbitrii ut perdam eam, vel salutem.

Psal. 126. 1. Nisi Dominus edificauerit domum, in vanum laborauerunt qui edificauerunt eam: nisi Dominus custodierit ciuitatem, frustra vigilat qui custodit eam, sub illis metaphoris auxilium diuinum necessarium asseritur, tum ad edificium spirituale constructum, tum ad illud constructum ab incursumibus inimicorum defendendum. 747.2.a.b

Psal. 138.16. Imperfectum meum viderunt oculi, & in libro tuo omnes scribentur, intellectu diuino, qui facta omnium hominum continet. 350.1.a

Psal. 144. 3. Magnitudinis eius non est finis, non loquitur de magnitudine molis sed perfectionis. 63.1.f

Psal. 147.18. Flauit spiritus eius. i. uentus Domini, & fluent aqua, pluuia scilicet quas uentus affert. 666.2.a

PROVERBIA.

Prou. 8.25. Nec dum erant abyssi & ego iam concepta eram a Patre uidelicet per intellectum: & quia conceptio illa perfectissima semper atque integra fuit, ut pote indiuisibilis & tota simul subiungit, Ante omnes colles ego parturiebar. 385.1.d

Ver. 27. Quando certa lege & gyro uallabat abyssos, quando circumdabat mari terminum suum: terram in circuitu eleuabat, & ea ratione uallum mari opponerebat. 682.2.a

Ver. 29. Et librabat fontes aquarum, id est, quasi libra & trutina eos per terram apertissimis spacijs diuidebat. 680.2.a

Ver. 31. Deliciae meae esse cum filiis hominum, hoc intelligitur de habitatione Dei per gratiam, & dona diuinitus infusa. 255.2.d.e

Cap. 16.1. Hominis est animam preparare: se disponere ad uerbo non offendendum: sed Domini est gubernare linguam: sed indiget peculiari Dei auxilio, ut non labatur lingua. 748.2.d

Ver. 9. Cor hominis disponit uiam suam. Constitutus in gratia potest per suum liberum arbitrium proponere Deum nunquam leuiter offendere, castitatem seruare, sed Domini est dirigere gressus eius, sed id sine quotidiano Dei auxilio prestare non potest. 748.1.e

Cap. 21.1. Cor regis, quod premij spe, & paene timore alium non habet a quo coerceatur, in manu Domini, quocumque uoluerit inclinabit illud, donis suis & auxiliis in unam aut alteram partem illud trahedo seruato interim integro iure sua libertatis: uel potest illi necessitatem inferre, ut id uelit, quod placuerit ei ipsum uelle. 761.1.e

Cap. 30.4. Quod nomen est eius, & quod nomen filij eius si nosti? Est in Deo filius generatione aeterna productus Patri consubstantialis. 364.2.b. uide item de nomine filij. 488.2.b.c

ECCLESIASTES.

Cap. 7.14. Considera opera Dei, quia nemo potest corrigere, quem ille despexerit: Despectus ille dicitur, qui ob multa & grauiora peccata a Deo derelictus est, quem difficillimum est solis suggestionibus & consiliis ad conuersionem perueniri. 347.2.e

Molina in D. Thom.

Ver. 30. Fecit Dominus hominem rectum, & ille infinitis miscuit se questionibus, intelligit difficultates & ambiguitates, quae amissa iustitia originali per peccatum primorum parentum in humana uita sunt consecuta. 700.2.b

Cap. 17. Creauit illis scientiam spiritus, hoc est, uiam perfectam tam ad naturalem, quam ad supernaturalem finem cum commensurata ad uerumque cognitione. 700.2.a

CANTICA.

Cap. 1.14. Sonet uox tua in auribus meis, petie illustrari & inspirari a sponso, uox enim tua dulcis, sponsa ipsa est quae audit, coeuenit & obsequitur. 732.1.f

SAPIENTIA.

Cap. 1.7. Spiritus Domini repleuit orbem terrarum, creando uidelicet omnia quae in eo sunt, unum cum Patre, & Filio. 528.1.a

Cap. 4.11. Raptus est ne malitia mutaret intellectum eius, aut ne fictio deciperet animam illius. Hic locus exponitur non de Enoch, sed de iustis, qui ex hoc mundo antequam se sceleribus immisceant auferuntur, atque adeo demonstratur ex hoc loco peccata praeuideri a Deo, quae nunquam futura sunt. 196.2.b.c

Cap. 5.3. Paenitentiam agentes, poenitentia scilicet sterili & non bona ex odio Dei, qui peccata prohibuit & punit concepta. 633.2.a

Cap. 7.7. Optaui, & datus est mihi sensus, id est, intelligentia. 30.1.d

Ver. 26. Candor est enim lucis aeternae, & speculum sine macula maiestatis eius, in quo diuina essentia, & maiestas representatur, & imago bonitatis eius, Haec & similia loca, in quibus uerbum diuinum imago dicitur, explicantur. 448.2.c

Cap. 11.18. Qui creauit orbem terrarum ex materia inuulsa, id est, ex terra inani & uacua, carnisque pulchritudinis forma, quam postea consecuta est, produxit Deus superficiem terrae, quam tertia die discooperuit. 663.2.a.b

ECCLESIASTICVS.

Cap. 1.1. Ego ex ore, id est, intellectu, Altissimi prodiui, primogenita ante omnem creaturam. Sapientia genita hac de se loquitur. 319.1.e

Ver. 4. Prior omnium creata est sapientia, loquitur de Filio, qui creatus improprie & productus est. 608.1.e

Cap. 15.14. Deus ab initio constituit hominem, & reliquit illum in manu consilij sui, &c. Ex hoc loco clare demonstratur liberum arbitrium. 165.1.e.d

Cap. 17.1. Deus creauit de terra hominem & secundum imaginem suam fecit illum, & secundum se uestiuit illum uirtute. Disciplina intellectus repleuit illos, creauit illis scientiam spiritus, sensu impleuit cor eorum, hac omnia integram originalem iustitiam aperte indicant. 700.1.f.2.a

Cap. 18. 1. Qui uiuit in aeternum creauit omnia simul: creatione proprie dicta, qua aliquid ex nihilo producitur. 605.2.e

Qui uiuit in aeternum, creauit omnia simul, id est, in tempore. 80.1.f

Qui uiuit in aeternum creauit omnia simul. Omnia scilicet.

scilicet, quæ per creationem presè sumptam facta sunt. 655.2.c. vel simul in principio temporis per sex illos dies. ibid. 2.d

Cap. 24. 14. Ab initio & ante sæcula creata sum, loquitur hoc de se sapientia diuina, & dicit se genitum & productum ab æterno, vel loquitur de Christo ut homine. 517.2.c

Ver. 36. Hæc omnia liber vitæ, id est, vetus & nouum testamentum. 349.2.f

Cap. 38. In verbo eius stetit aqua sicut congeries, & in sermone oris eius sicut exceptoria aquarum, cavitates extiterunt, in quibus aqua reciperentur. 683.2.a

Cap. 51. 14. Inuocaui Dominum Patrem Domini mei. Appellat Deum Patrem Messia, & Messiam Dominum suum. 364.2.c

ISAIA S.

Cap. 1. 16. Quiescite agere peruersè, id est, cessate. 731.1.a

Cap. 1. 24. Heu consolabor de hostibus meis, & vindicabor de inimicis meis, hic gemitus doloris est signum, quo Deus affligitur, dum peccata hominum punire cogitur. 263.1.c

Cap. 2. 27. Quiescite ab homine cuius spiritus in naribus est, id est, desistite eum offendere. 692.2.a

Cap. 6. 6. Et volauit ad me vnus de Seraphim, vel hic vnus fuit inferioris Hierarchia, qui ab effectu Seraphim dictus est, vel prescripto Seraphim facto Angelo inferiori hoc mandatio facta est. 647.2.f

Cap. 7. 14. Ecce virgo concipiet & pariet filium, & vocabitur nomen eius Emmanuel, id est, nobiscum Deus, quia scilicet futurus erit Deus & homo. 365.2.a

Cap. 9. 4. Sicut in die Madian, in tempore. 656.1.b

Cap. 9. 6. Parvulus enim natus est nobis & filius datus est nobis, cuius imperium super humerum eius, & vocabitur nomen eius, &c. Hæc planè de alio rege intelligi nequeunt, quam de Messia: Christo vero rege, quicquid recentiores Rabbinæ dicant, 365.1.d. vide pulcherrimam huius loci expositionem. ibid. 2.c. &c.

Cap. 11. 10. Egredietur virga de radice Iesse, & flos de radice eius ascendet, & requiescet super eum spiritus Domini, &c. Et percussit terram virga oris sui & spiritu laborum suorum interficiet impium, id est, illum conuertet se Anonibus & doctrina sua, &c. totum serè hoc caput de Christo exponitur, quod Iudei non negant. 366.1.d

Cap. 12. 2. Ecce Deus saluator meus, fiducialiter agam & non timebo, &c. totum hoc Canticum de Christo Seruatore nostro egregie exponitur. 366.2.a

Cap. 14. 12. Quomodo cecidisti Lucifer qui mane oriebaris. Hic in persona Regis Babylonis describitur superbia Luciferi & eius ruina & supplicium. 620.1.f. significatur hic Angelus cæteris præstare. 627.2.f

Cap. 14. 13. In cælum ascendam, super astra Dei exaltabo solium meum. Per cælum hic intelligitur honor & principatus supremus, & per astra ciues celestes & cæteri Angeli super quos volebat euehi. 621.2.a. similis ero altissimo, in dominatu & principatu super omnia. ibid. 2.b.c

Cap. 15. Dicite pusillanimes, confortamini & nolite timere, ecce Deus vester ultionem adducet retributionis, Deus ipse veniet, & saluabit nos. Tunc aperientur oculi cæcorum, & aures surdorum patebunt. Tunc saliet sicut ceruus claudus, & aperta erit lingua muttorum, quia scilicet sunt in deserto

aque. Quis locus demonstrat Messiam fore verum Deum. 367.2.a

Cap. 25. Hoc caput exponitur serè totum sed presertim illa verba.

Ver. 6. Et faciet Dominus in monte hoc conuiuium pinguium, conuiuium vindictæ, pinguium medullatorum, vindictæ defecata de Christo & institutione Sacramentorum. 366.2.c

Cap. 25. 9. Et dicit in illa die, Ecclesia scilicet. Ecce Deus noster, expectauimus & saluauit nos. Ecce Dominus, sustinuimus eum, exultabimus & lætābimur in salutare eius. Ex hoc loco Iudei vel inuini fatentur coguntur Messiam futurum Deum & hominem. 367.1.c

Cap. 30. 26. Erit lux lunæ sicut lux solis, & lux solis erit septemplex sicut lux septem ducum, in die qua alligauerit Dominus vulnus populi sui, id est, in consummatione sæculi, quando corporis gloriam vnā cum anime gloria electis suis reddiderit. 695.1.a

Cap. 35. 4. Dicite & pusillanimes, confortamini, & nolite timere, Deus ipse veniet & saluabit nos. Verbum ipse denotat Deum ipsum per essentiam esse venturum: multa alia ex hoc capite ibidem explicantur. 367.2.a

Cap. 38. 1. Dispone domui tue, quia morietis tu, & non viues, natura videlicet morbi & causis naturalibus spectatis. 270.1.c

Cap. 40. 7. Quia spiritus Domini sufflauit in eo, id est, ventus. 705.1.c

Cap. 53. 8. Generationem eius quis enarrabit æternam videlicet, qua ut Deus a Patre procedit. 364.2.c. Potest etiam de temporali generatione intelligi, quatenus ope Spiritus Sancti in vero virginis erit generandus. ibid. 2.d

Ver. 10. Si posuerit pro peccato animam suam videbit semen longæuum, & voluntas Domini in manu eius dirigitur, id est, quicquid circa homines in vitam æternam supernaturaliter producendos fieri constituit, meritis eius executioni mandabitur. 341.1.d

Cap. 63. 1. Quis est iste qui venit de Edom tintibus de Bozra. Vox Angelorum qui exarsit quodammodo positi, & hostitabundi Christum ascendentem in cælum interrogabant: Ego qui loquor iustitiam, & propugnator sum ad saluandum. Christi est responsio, qua eos docet. 590.2.d. hæc tamen postea negatur. 594.2.c

Vel, Quis est iste qui venit de Edom: Interrogatio est Angelorum ex admiratione potius quam ex ignoratione profecta, licet etiam ignorationi eorum tribuatur. 130.1.c

Ver. 17. Quare errare nos fecisti de viis tuis Domine, indurasti cor nostrum ne timeamus te, docet in eo sensu Deum fecisse eos errare de viis suis, quod non emolluerit corda eorum, ut timeretur ab eis. 773.2.b

HIEREMIAS.

Cap. 10. 23. Scio Domine quia hominis non est via eius, ut solus eam aggrediatur, atque incipiat, neque viri est vt ambulet, solus videlicet, & dirigat, quæcunq; gressus suos. Corripe me Domine, vt timore tuo conuulsus ad te conuertar, verumtamen in iudicio, &c. In persona Iudaici populi postulat Hieremias conuersionem eius, quam sine Dei auxilio confiteretur fieri non posse, inuocatur autem liberi arbitrii cooperatio cum dicitur, via hominis, vt ambulet & dirigat gressus suos. 748.2.a.b.c

Cap.

Index S. Scripturæ.

Cap. 18.6. Sicut lutum in manu figuli: sic vos in manu mea, quamvis homo in his que ad salutem suam spectant cooperetur, cum tamen à Deo initium iustificationis & progressus, & cetera dona supernaturalia, que à Deo in iustificatione & post ipsam homini conferantur, à Deo pendeant, & maxime propter æternam prædestinationem, omnes nos merito in manu Dei, tamquam lutum in manu figuli esse dicimur. 347.1.c

Ver. 8. Si penitentiam egerit gens illa à malo suo, agam & ego penitentiam super malo, quod cogitavi ut facerem ei. Hac penitentia est revocatio seu non executio sententiæ diuinæ non absolutæ, sed sub conditione, & sensus est: non exequar malum pœne, quod exequi decreui, si non egerim penitentiam. 207.2.f

Cap. 23.6. Ecce dies veniunt, &c. Et hoc est nomen quod vocabunt eum Dominus iustus noster: locus apertè intelligitur de Christo, qui dicitur Deus per essentiam. 367.2.d

Cap. 31.22. Creavit Dominus nouum super terram, fœmina circumdabit virum. Hoc factum est in incarnatione. 517.2.d

Cap. 32. Conuerte nos Domine ad te, & conuertemur: id dicitur ratione gratiæ præuenientis, qua ad conuersionem indigemus. 367.2.d

EZECHIEL.

Cap. 14.9. Ego Dominus decepi prophetam illum, permittens nempe in pœnam iustam interrogantis ut deciperetur. 774.1.c

Cap. 28.12. Tu signaculum similitudinis Dei, id est, Dei similitudinem referens, ut imago cere impressa refert similitudinem sigilli, plenus sapientia & decore, sic Lucifer fuit omnium Angelorum supremus. 627.2.e

Ver. 14. In medio lapidum ignitorum, id est, Angelorum caritate ardentium, ambulasti, perfectus in visis tuis à die conditionis tuæ: hæc verba indicant plures operationes bonas & meritorias Angelos in statu via fecisse. 626.2.c.d. Tu Cherub extensus & protegens, Lucifer appellatur Cherub, id est, plenus scientia, quia in naturalibus alijs Angelos præcelluit. 628.1.a

Ver. 17. Et eleuatum est cor tuum in decore tuo, in terram proieci te. Hic in persona Regis Tyri describitur peccatum Luciferi & supplicium eius. 620.2.a. 611.2.a

DANIEL.

Cap. 7.10. Iudicium sedet & libri aperti sunt, id est, conscientia omnium hominum diuinitus manifestanda sunt singulis hominibus. 138.1.e

Cap. 8.5. Ecce hircus captarum veniebat ab occidente, id est, Alexander Macedo. 32.1.b

OSEE ET RELIQVI minores Prophetæ.

Osee 9.13. Perditio tua Israël, tantummodo in me auxilium tuum: à nobis ipsis est quod percamus & peccemus: à Deo autem est solum auxilium nostrum. 763.2.d

Amos 3. Si erit malum in ciuitate quod non fecerit Dominus, loquitur de malo pœne, qua iuste à Deo infligitur. 772.1.f

Jon. 1.4. Adhuc quadraginta dies & Niniue subuertetur: supple nisi penitentiam agant, & aliud simile. 270.1.d

Mich. 5.2. Et tu Berthelem Ephrata paruulus es in millibus Iuda (nequaquã scilicet.) Ex te mihi egredietur, qui sit dominator in Israël, & egressus eius ab initio à diebus æternitatis. Ex hoc loco utramque Christi naturam diuinam & humanam apertè colligi posse demonstratur. 367.2.e

Abac. 1.13. Mundi sunt oculi tui ne videas malum, & respicere ad iniquitatem non poteris. Loquitur de scientia approbationis, non de nuda cognitione. 159.1.d

Cap. 2.3. & alibi. Iustus ex fide uiuit: quia scilicet iustitia fundamentum est fides. 4.1.c

Zach. 1.3. Conuertimini ad me, & ego conuertar ad vos, hoc dicitur ratione consensus, quo cum gratia præueniente cooperamur. 779.1.e

Cap. 2.10. Lauda & letare filia Sion: Ecclesia, quia ecce ego venio ait Dominus, Deus per essentiam: Et habitabo in medio tui, factus proculdubio homo, & scies, ait idem Deus per essentiam ita venies ad habitandum in medio Ecclesie, quia Dominus Deus, per essentiam, misit me ad te. Pater æternus, me filium suum misit. 368.1.b

Cap. 12.10. Et effundam super domum Dauid spiritum gratiæ & precum. Orationis, qui cum gratia spiritus solet esse coniunctus, & aspicient in me, quem confixerunt, &c. His verbis duplex natura in Christo significatur. 368.1.d. Prophetia illa completa est in die Pentecostes. ibid.1.f

Zach. 1.4.9. In die illa erit Dominus vnus, & erit nomen eius vnum, explicatur de diuinis attributis, que beati visione beatifica quasi vnum nomen concipiunt. 402.1.b

Zach. 14.5. In illa die erit Dominus vnus & erit nomen eius vnum. i. beati vnum simplicissimum de Deo conceptum formabunt, vel destruentur omnia idola, & vnus solus Deus coletur. 147.2.c

Malach. 1.2. Et Iacob dilexi, Esau autem odio habui, hæc verba de populis ipsis, non de stirpibus sunt intelligenda. 347.1.c. Odium Dei ad Esau, est Deum noluisse ea conferre subsidia eius posteritati, que contulit posteritati Iacob. 345.2.d.e

Cap. 2.7. Labia sacerdotis custodient scientiam, quia Angelus Domini exercituum est, id est, nuncius ad docendum populum, & denuncianda Dei mandata. 531.1.d

Cap. 1.3. Ecce ego mitto Angelum meum. i. Ioannem Baptistam. 71.2.b.c

BARUCH.

Hic est Deus noster, & non æstimabitur alius aduersus eum. Hic adiuuenit omnem viam disciplina, & tradidit illam Iacob puero suo, & Israël dilecto suo. Post hæc in terris vitus est, & cum hominibus conuersatus est. Locus apertè diuinitatem Christi demonstrat. 368.2.b

MACHABÆORVM LIBRI.

2. Machab. 9. Orabat hic scelestus Deum, pro salute obtinenda, à quo non erat misericordiam, sanitatem corporis quam postulabat, consecuturus. 728.2.d

EX NOVO TESTA-
mento.

MATTHÆVS.

Cap. 4. 4. Non in solo pane viuunt homo, sed in omni verbo, quod procedit de ore Dei, id est, in omni re quam Deus voluerit. 373. 2. c.

Cap. 6. 13. Et ne nos inducas in tentationem, hoc est, induci permittas, in tentationem, cui succumbamus, sed eam arce quibus prouidet nos non ruituros. 772. 2. e. f.

Verf. 24. Nemo potest duobus dominis seruire, aut enim vnum odio habebit, & alterum diliget: vocat alterum alteri preferre amore & obsequiis, amare & odio habere. 346. 1. a. b.

Cap. 11. 21. Si in Tyro & Sidone factæ fuissent virtutes quæ factæ sunt in vobis, olim in cinere & cilicio altitudo diuina scientia, quæ futura cõtingentia quæ nunquam fuerunt, nec erunt, qualis hæc Tyrionum penitentia, cerò nouit. 196. 2. a.

Cap. 12. 33. Aut facite arborem bonam, & fructum eius bonum: aut facite arborem malam, & fructum eius malum. Cum hoc dicit, potestatem indicat, non naturam. Habet enim vnusquisque voluntatem, aut eligere quæ bona sunt, & esse arbor bonæ: aut eligere quæ mala, & esse arbor mala. 170. 2. e.

Cap. 13. 9. Qui habet aures audiendi arbitrium auxiliis gratia, expulsiõneque prauæ affectionis ad ea quæ docentur preparatum, audiat, consentiat & obediat. 732. 1. c.

Cap. 13. 13. Ideò in parabolis loquor eis, quia videntes non vident, & audientes non audiunt, neque intelligunt, vt adimpleatur in eis prophetia Isaie dicentis: Auditum audietis, & non intelligetis: Iudeorum culpa tribuendum esse significat, quod auribus grauius audierint, & oculis suos clauserint, ideòque illis auxilia magis specialia negauerit, sine quibus eos non credituros prouidebat. 728. 1. f. 2. a.

Cap. 16. 16. Tu es Christus filius Dei viui. Christus est naturalis Dei filius, non per adoptionem aut participationem, vt Ioannes & Helias. 368. 2. f.

Cap. 18. 7. Necessè est vt veniant scandala: posita multitudine & infirmitate hominum fieri nequit, vt hi vel illi scandalum non prabeant, vñ homini illi per quem scandalum venit: vnusquisque enim vitio suo scandalus patet. 760. 1. c.

Cap. 18. 9. Si oculus tuus scandalizat te, erue eum, & proice abs te. i. res perinde dilecta, ac proprius oculus nos scandalizat, eum a nobis abiciamus. 312. 2. a.

Cap. 18. 10. Angeli eorũ, id est, qui eos custodiunt, in cœlis semper vident faciem Patris mei. Ex hoc loco colligitur, Angelos custodes in cœlis existentes, custodire eos, qui eis commissi sunt, in terris degentes. 553. 2. c.

Cap. 19. 12. Sunt eunuchi qui seiplos castrauerunt, per votum castitatis, propter regnum cœlorum, qui potest capere capiat: quia hoc difficile admodum est, strenuũque pugilena requirit. 748. 1. a.

Vel: Sunt eunuchi qui seiplos castrauerunt propter regnum cœlorum, loquitur de castratione metaphorica per votum castitatis effecta, qua homines impotentes redduntur ad usum matrimonij. 31. 1. f. 2. a.

Ver. 17. Vnus est bonus Deus, quod alius dicit, Nemo bonus nisi solus Deus. Significat solum Deum habere bonitatem a sua essentia, independentem a quo-

cumque alio: res verò creatas nullam bonitatem habere nisi per participationem & dependentem ab existentia. 64. 2. a.

Cap. 20. 11. Hi nouissimi vna hora fecerunt, & pares illos nobis fecisti, hic pro imparibus laboribus in-berur reddi equale premium, non pro imparibus meritis: potest enim plus aliquis laborare quam alius, minus tamen mereri quam alius, denique scopus & finis huius parabole eleganter explicatur. 114. 2. d.

Cap. 20. 12. Hi nouissimi vna hora fecerunt, & pares illos nobis fecisti, qui portauimus pondus diei & æstus. Congeruntur Patres veteris testamenti: vel legis natura quod reddatur equale premium minori labori, quem noue legis ministri & alij sustinuerunt & maiori ipsorum, quem illi in seruanda lege naturali vel scripta tolerauerunt. 299. 2. a. b. g.

Ver. 16. Multi sunt vocati, pauci verò electi, de solis fidelibus loquitur, quorum pauci saluantur. 348. 1. d.

Cap. 22. 40. In his duobus mandatis vniuersa lex pendet & Propheta, quoad moralia videlicet, quæ in lege & Prophetis ordinantur, vel quia illa sunt finis ad quem Deo ordinante lex & Propheta referuntur. 12. 2. d.

Cap. 23. 37. Quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas & noluiisti, id est, per te stetit, quæ cum velle possis noluiisti. 165. 2. d.

Ver. 38. Ecce relinquetur vobis domus vestra deserta, in penam scilicet tanti delicti. 728. 1. a.

Cap. 24. 35. Cælum & terra transibunt: verba autem mea non præteribunt, id est, esto cælum & terra transibunt verba mea impleverunt. 632. 2. f.

Vel: Cælum & terra transibunt, hoc est, non peribunt quoad substantiam, sed in melius commutabuntur & perficentur. 660. 1. f.

Cap. 25. 14. Homo quidam peregrinè proficiscens vocauit seruos suos, & vni dedit quinque talenta, alij autem duo, alij verò vnum, auxilia gratia talentorum nomine comprehenduntur, à propria autem industria conatũque liberi arbitrij prouenit, quod plus vel minus quisque lucratur. 777. 1. d.

Cap. 26. 24. Bonum erat ei si natus non fuisset homo ille, id est, conueniens erat & expeditus, Iuda non esse natum. 621. 2.

Cap. 28. 19. Baptizantes eos in nomine Patris, & Filij & Spiritus sancti: in nomine, id est, in imoatione, auctoritate & potestate: siquæ hi tres equalis potestatis & essentia & diuinitatis sum. 371. 1. f.

MARCVS.

Cap. 13. 32. De die autem illa, vel hora nemo scit, neque Angeli in cælo, neque Filius, nisi Pater. Pater essentialiter non personaliter sumitur: & si personaliter sumatur, filius hinc non excluditur: filius autem ignorare dicitur scilicet vt dicat, vel reuelat. 139. 1. f. & 2. a. b.

Cap. 14. 61. Tu es Christus Filius Dei benedicti: Dixit ei Iesus, ego sum. Perspicuum est Caspam & ceteros Iudeos intellexisse de filio naturali. 369. 1. a.

LVCAS.

Cap. 1. 37. Non erit impossibile apud Deum omne verbum, id est, omne quod quocumque modo concipi potest, secundum rationem rei possibilis. 41. 2. d. vel Non erit impossibile apud Deum omne verbum, id est,

Index S. Scripturae.

id est, Omne quod mente in ratione emittit concipi potest, aut omnis res. 352.2.b

Cap. 1. 7. Ad dandam scientiam salutis plebi eius. Loquitur de scientia fidei. 10.1.c

Cap. 10. 18. Videbam Satanam sicut fulgur de caelo cadentem: hoc dicit ad deterrandos discipulos a peccato superbia & inanis gloria. 620.2.a.b

Cap. 14. 26. Si quis venit ad me, & non odit patrem & matrem non potest meus esse discipulus. Praefere Christum in dilectione patri & matri, est eos odio habere. 346.1.b

Cap. 15. 13. Qui diuinitis eius substantiam, id est, dedit eis liberum arbitrium. 169.1.d

Cap. 23. 45. Hodie mecum eris in Paradiso, id est, mecum videbis diuinam essentiam, non in caelo, sed in limbo. 143.1.c

Cap. 24. 31. Et aperti sunt oculi eorum & cognouerunt eum, quando aliquid in conspectu erat, & non cernebatur, vel nouo modo cognoscuntur, oculi aperire dicuntur. 695.1.c

IOANNES.

Cap. 1. 1. In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum. Ex hoc cap. haec & multa alia adducuntur ad Christi diuinitatem confirmandam. 369.1.b

Cap. 1. 3. Omnia per ipsum facta sunt, quia per Verbum aeternum tanquam per artem & sapientiam Patris omnia facta sunt. 240.1.b. Quod factum est in ipso, i. in Verbo per quod facta sunt omnia, vita erat, quia in ratione seu idea, per quam fit, est vita: omniaque, quae facta sunt in idea, & ratione quae facta sunt, sunt ipsa uita Verbum. ibid. 1.c. creata omnia sunt in Deo uita. 252.1.a

Cap. 1. 3. Omnia per ipsum facta, & similia loca in quibus per Verbum & filium omnia facta explicantur, ut quoniam Verbum ratione sua productionis includit artem & scientiam Dei Patris, quia ipse Pater omnia per scientiam artemque suam producit, producere per filium & Verbum omnia dicitur. 447.1.d

Cap. 1. 3. Et sine ipso factum est nihil, id est, peccatum, significat Aug. entitatem & bonitatem naturalem illius actionis peccati reduci in Deum tanquam in causam, actionem autem ipsam malam nequaquam. 269.1.d

Cap. 1. 4. Quod factum est in ipso uita erat, duo affirmat, nempe omnia creata fuisse a Deo, & in eo fuisse uitam. 57.1.d

Cap. 1. 12. Dedit eis potestatem, Christus suo aduentu, Filios Dei fieri, quod intelligendum etiam est de illis, qui per gratiam non sunt facti filij, eamque dignitatem non possident. 726.1.e

Cap. 1. 14. Et uidimus gloriam eius, gloriam quasi unigeniti a Patre, plenum gratiae & ueritatis, id est, cognitionis rerum omnium, quam cum habere decebat, qui simul erat unigenitus a Patre & Dominus omnium. 137.1.c

Cap. 1. 18. Deum nemo uidit unquam: in hac uita scilicet uel lege ordinaria. 91.2.b. Clare affirmat neminem ante Christum uidisse diuinam essentiam. 142.2.a.c

Cap. 1. 18. Unigenitus filius qui est in sinu Patris ipse reuelauit, sinum metaphorice intellectum Paternum, in quo Dei filius Verbum aeternum permanet, appellauit. 385.1.d.e

Cap. 3. 8. Spiritus ubi uult spirat & uocem eius audis, sic est omnis qui natus est ex spiritu, id est, qui spiritu nascitur, consensiendo per proprium arbitrium inspirationi diuinae nascitur. 752.1.f.2.a

Cap. 3. 13. Nemo ascendit in caelum, nisi qui descendit de caelo, filius hominis qui est in caelo. Christus ex hoc loco Deus & homo esse monstratur. 369.1.d

Cap. 4. 13. Qui biberit ex aqua, gratia scilicet, quam ego dabo ei, non sitiet in aeternum, quia conseruata usque ad finem restinguit sitim in aeternum ratione gloriae. 367.1.c

Cap. 5. Propterea magis querebant eum Iudei, quia patrem suum, naturalem, dicebat Deum aequalem se faciens Deo. 369.1.d

Cap. 6. 26. Queritis me non quia uidistis signa, quae feci quando uos quinque panibus & duobus piscibus paui, ut illis permoti, intendatis ad quod exhibitum sunt uobis: Operamini non cibum qui perit, sed qui permanet in uitam aeternam, quare & operamini ea, quibus uitam aeternam habeatis: Hoc est opus Dei, a quo pendem cetera, quibus uitam aeternam assequamini, ut credatis in eum qui misit illum, quod opus Dei, docuit esse simul liberum ipsorum credentium opus, & ea ratione illud ab eis exegit. 730.1.e.f

Cap. 6. 35. Ego sum panis uitae, qui uenit ad me, per fidem uiuam, non esuriat, & qui credit in me non sitiet, quia fides uiua conseruat usque ad uitam finem uitam aeternam tribuit esuriemque omnem ac sitim ratione uita aeterna extinguit: Omne quod dat mihi Pater ad me uenit, quia datus Christo misericorditer a Patre accedit per internam illustrationem, uocationem & cooperationem cum illius arbitrio: Haec est enim uoluntas Patris mei qui misit me, ut omnis qui uidit filium & credit in eum, permanenter fide uiua usque ad uitam terminum, habeat uitam aeternam. 731.1.a.b

Cap. 6. 44. Nemo potest uenire ad me nisi Pater qui misit me, traxerit eum. i. nemo potest sociari mihi per fidem, ac particeps esse meritorum meorum: nisi Pater meus sua gratuita motione pulsauerit eum. 340.1.c. hoc autem non pugnat cum eo, motionem illam semper a Patre propter Christi merita conferri. 341.2.d

Nemo potest uenire ad me, per fidem quae per caritatem operatur, nisi Pater qui misit me traxerit eum, auxilijs praeuenientis gratiae, atque eo qui trahitur cooperante. Est scriptum in Prophetis: Erunt omnes docibiles Dei, id est, docti a Deo, per fidem quae per caritatem operatur, quam habere ex suis uiribus non possunt: sed illustrati & docti interiori per auxilia gratiae praeuenientis, unde subdit: Omnis qui audiuit a Patre meo, & nullus alius, uenit ad me, quia ad omnino est necessarium, ut ad me ueniat. 730.1.f.2.a

Nemo potest uenire ad me, per fidem, nisi Pater meus traxerit eum: loquitur de fide, quae ad salutem est necessaria. 721.2.f

Cap. 6. 45. Omnis qui audit a Patre, qui assensum praebet illustrationi ac uocationi diuinae, & didicit, consensum liberè elicit, uenit ad me, do sanè ipso actu quo audiuit & paruit eius inspirationi. 732.1.e

Cap. 6. 67. Numquid & uos uultis abire. Seruans scilicet legem qua homo liberatus suae relictus, sibi metipso uel mortem appetit uel salutem. Domine ad quem ibimus, uerba uitae aeternae habes: haec dicit ostendens eos qui a Christo recesserunt culpa sua perire. 167.2.f

Cap. 7. 16. Mea doctrina non est mea, id est, haec illam ab alio acceptam. 179.2.e

Cap. 8. 29. Solus non sum, sed ego, & qui misit me pater, & in lege uestra scriptum est, ubi se & patrem appellat duos. 373.1.c

Cap. 8. 44. Et in ueritate non stetit, in gratia, in qua fuit conditus. 610.1.a

Cap. 8. 44. Ille homicida erat ab initio, mundi generis humani, quia eius inuidia mors introiit in orbem terrarum. 622.2.a. desideria Patris uestri uultis

Index S. Scripturæ.

facere : quia scilicet diabolus singulos homines, si potuisset, perdere voluisset, sic Pharisæi qui Christum perdere volebant, desideria diaboli faciebant. *ibid.* 2. b

Cap. 8. 56. Abraham exultavit ut videret diem meum, vidit & gauisus est : in immolatione filij vidit immolationem illam typum esse immolationis filij Dei pro salute generis humani. 34. 2. e

Abraham exultavit ut videret diem meum, id est, tempus. 656. 1. b

Cap. 9. 4. Venit nox quando nemo potest operari : quod scilicet in prævium cedat. 612. 2. b

Cap. 9. 4. Me oportet operari donec dies est, id est, dum tempus est. 656. 1. c

Cap. 10. 25. Pater meus quod dedit mihi maius omnibus est. Loquitur de essentia diuina, quæ tamen nisi improprie donum dici non potest. 474. 2. f. Ego & Pater vnum sumus : in essentia scilicet. 475. 2. d

Ibidem, Opera quæ ego facio illa testimonium perhibent de me, quod scilicet sim verus & naturalis Filius Dei : Pater quod dedit mihi, nempe, essentiam diuinam per æternam generationem, maius omnibus est, & nemo potest rapere eas de manu Patris mei, quare neque de mea cum eadem habeam essentiam. Atque hoc est quod subiungitur : Ego & Pater vnum sumus. 369. 1. e. Hic locus diuersimodè personæ & unitatem essentie manifestat. 373. 1. b

Cap. 11. 9. Si quis ambulauerit in die non offendit, quia lucem huius mundi videt, quasi dicat : Cum ego qua homo in abundantiori luce ambulem, cogitationeque omnes cordium, & futura omnia plene conspiciam, satis scio an periculum aliquod sit in hac mea reuerfione in Iudæam. 138. 2. a

Cap. 11. 50. Expedit nobis ut vnus moriatur pro populo, ne tota gens pereat. Loquitur Caiphas de occisione Christi, ut seruetur respublica. Iudæorum sed Spiritus S. significabat necessariam esse Christi mortem ad salutem totius humani generis. 33. 2. f

Cap. 12. 26. Qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam æternam custodit eam, id est, qui corporis vitam spernit, & pro Christo periculis obicit. 346. 1. c

Cap. 12. 29. Propterea non poterant credere quia iterum dicit Iſaias, excæcauit oculos eorum : Loquitur de impotentia qua ortum habet ex necessitate consequentia, non de impotentia qua sit ex necessitate consequentia. 618. 1. d

Cap. 14. 2. In domo Patris mei mansiones multe sunt : intelligitur de diuersitate premiorum in Ecclesia triumphante. 114. 1. c

Ver. 3. Ego sum via, veritas & vita. Deus est veritas non formaliter, sed fundamentaliter. 249. 2. d

Ver. 9. Philippe, qui videt me, videt & Patrem meum, hoc dicit propter identitatem Patris & Filij in essentia, ratione cuius non videri potest filius, quin videatur & Pater : Non credis quia ego in Patre, & Pater in me est, ratione scilicet essentie quæ in utroque nostrum est, & cum qua sumus idem prorsus. 127. 1. e. scilicet

Non credis, quia ego in Patre, & Pater in me est, ratione videlicet essentie, quæ vna & eadem est in utroque. 505. 2. c

Ver. 8. Quia Pater maior me est, de Christo quatenus Deo id veteres quidam intelligunt, quo Pater maior est ratione principij, sed communior interpretatio est, ut intelligatur de Christo, ut homine. 505. 1. b. c

Cap. 15. 1. Ego sum vitis vera & Pater meus agricola est, omnem palmitem in me non ferentem fructum. Sensus verborum est, Christum tam diu fidelibus crescendi & fructificandi vim dare, quam diu cum eo coniuncti manent, &c. 311. 1. c

Ver. 5. Qui manet in me, & ego in eo, hic feret fructum multum, quia sine me nihil potestis facere : quod fructus meritiue ad vitam æternam rationem habeat. 719. 1. d

Cap. 16. 14. Omnia quæcumque habet mea sunt, quia habet vnicam simplicissimam rem, essentiam videlicet, quam verè illi tribui : quamvis exponi possit de perfectionibus Patris, quas Filius dicit suas esse, & communicare Spiritui sancto. 476. 2. f

Ibidem, Ille me clarificabit, quia de meo accipiet & annuntiabit vobis. Omnia quæ habet mea sunt, &c. mihi scilicet per generationem æternam communicata : & cum Pater vim spirandi Spiritum sanctum habeat, necesse est eam filio communicasse : locus hic explicatur de processione Spiritus sancti à Filio. 450. 2. a

Clarificat autem Spiritus sanctus Filium, non vel alterius egentem gloria : sed quia humana opera Christi faciens ad demonstrationem suæ Deitatis, virtute proprii spiritus vebatur. 451. 2. a

Cap. 17. 3. Hæc est autem vita æterna ut cognoscant te, &c. via & dispositio ad beatitudinem æternam. 26. 1. b

Cap. 17. 3. Ut cognoscant te solum verum Deum, id est, qui ita es verus Deus, ut nullus alius Deus à te sit verus. 428. 2. e

Cap. 20. 28. Dominus meus & Deus meus. Hæc Thoma confessio ad Deum Patrem non refertur, sed ad ipsum Christum, quem Thomas intuebatur. 369. 1. a

ACTA APOSTOLORVM.

Cap. 5. 4. Nonne manens tibi manebat, & venundatum in tua erat potestate, ut scilicet offerres illud, vel non offerres. 166. 1. a

Cap. 10. 34. In veritate comperi quia non est personarum acceptor Deus, sed in omni gente, qui timet eum, & operatur iustitiam acceptus est illi, hoc non est sermo de acceptione personarum, sed de optione electioneque populi Iudæorum præ gentibus, reliquos orbe. 302. 1. e. quod cum suè explicasset subiungit : In veritate comperimur scilicet, ex his quæ circa hanc Cornelij vocationem ad fidem acciderunt, mirabile illius occasione reuelata sunt : quia non est personarum acceptor Deus, quasi Iudæos præ gentibus sicut ad synagogam, ita ad Ecclesiam elegerit : Sed in omni gente, &c. parati scilicet omnes aequè recipere. *ibid.* 2. d

EPISTOLA AD ROMANOS.

Cap. 1. 19. Quod notum est Dei, id est, quod de Deo inuestigari potest, manifestum est in illis, Deus enim illis manifestauit, non per Angelos aut Prophetas, aut Euangelia, sed inuisibilia ipsius, &c. Itaque ex hoc loco clarè colligitur Deum posse ex creaturis cognosci, & demonstrari. 33. 2. a. & 45. 2. a. f

Cap. 1. 20. Inuisibilia Dei à creatura mundi, id est, ab homine, per ea quæ facta sunt intellecta conspiciuntur, significat Deum esse non posse per se notum, sed discerni suarum creaturarum ad id cognoscendum nos indigere. 37. 1. b

Cap. 1. 24. Tradidit illos Deus in desideria cordis eorum, in passionibus ignominie in reprobum sensum, non innuitur actio aliqua Dei, sed derelictio in suis desiderijs, & pravis inclinationibus, & permisso lapsus in reprobum sensum. 773. 1. a

Cap. 2. 14. Dum gentes quæ legem non habent, scriptam

Index S. Scripturæ.

scripturam, naturaliter, ex solis viribus naturæ; quæ legis sunt faciunt. 717.2.b

Cap. 4.25. Traditus est propter delicta nostra, & resurrexit propter iustificationem nostram, id est, ut iustos nos faceret. 725.2.e

Cap. 8.10. Si Christus in vobis est, per gratiam, corpus quidem mortuum est, morti obligatum, propter peccatum, primorum parentum, spiritus vero vivit propter iustificationem, quæ merito efficitur ut quis, Christum à mortuis suscitavit, in die iudicii, vivificet & mortalia corpora vestra. 702.1.b

Cap. 8.24. Nam quod videt quid sperat? se scilicet visurum & per visionem consequitur, loquitur autem de comprehensione Dei, quæ in altera vita habetur. 121.1.a

Cap. 8.29. Nam quos præcivit, futuros scilicet pro sui arbitrii libertate, conformes imaginis filii sui, ex hypothesi, quod ex parte sua eos adjuvare constitueret auxiliis, quæ eis misericorditer impendere decrevit, & prædestinavit, etiam prædestinavit, ut tales forent, constituendo ea ipsa auxilia illis in tempore donare: Quos autem prædestinavit, &c. enumerat effectus æternæ prædestinationis in secundam præscientiam, id est, non sine præscientia boni usus liberi arbitrii constituta. 328.2.e.f. & 329.1.a.b.c

Cap. 8.30. Quos prædestinavit hos & vocavit, per auxilia gratiæ prævenientis & excitantis, & quos vocavit, eos & iustificavit, & quos iustificavit, hos glorificavit, enumerantur hic maxime effectus prædestinationis. 290.2.d

Cap. 9.3. Optabam ego anathema esse à Christo pro fratribus meis, licet cuilibet optare deleri de libro vite, ut Christum plures agnoscam & veneremur, ut fecit hic Paulus. 350.1.b

Cap. 9.11. Cum enim nondum nati fuissent, aut aliquid boni aut mali egissent, &c. Intellexit Apost. nomine duorum fratrum populos ex eis propagandos cum suis progenitoribus. 322.2.e. & 323.1.e. & rursus. 345.2.b.c

Cap. 9.18. Quem vult indurat, non immutendo duritiam, sed non molliendo. 727.2.b

Cap. 9.26. Igitur non est volentis Dei neque currentis, sed miserentis, qui cuius vult miseretur, & quem vult indurat, loquitur de duobus peccatoribus quorum vni Deus confert subsidia, quibus vnus conuertatur, quod est misereri: alteri non, quod est indurare. 346.1.d. quod declaratur in persona Davidis conuersi ab adulterio & homicidio: & Saulis minime à peccato respicientis, quibus Deus subsidia præbuit, quibus vnus conuersus est & alter non. ibid.1.e

Ibid.27. Quia in hoc ipsum excitavit te, ut ostendam in te virtutem meam, & vt annuncietur nomen meum in vniuersa terra, solum significat inter alios fines constituisse creare Pharaonem, & permittit peccata illius, illumque obdurasse, huius rei gratia, quia adeo bonus est, vt nihil mali pateretur esse in operibus suis, nisi inde elicitorus esset bona. 346.2.a

Ibid.22. Quod si Deus volens ostendere iram, & notam facere potentiam suam, sustinuit in multa patientia vasa iræ apta in interitum, id est, expectavit in multa patientia respicientiam, & penitentiam eorum, quam vtiq; non expectasset, nisi in illorum esset potestate, &c. Hic locus egregie explicatur, de duobus peccatoribus, quorum vni Deus confert subsidia quibus conuertatur, alteri non, licet sufficientiam nunquam deneger. 346.2.b

Ibi.19. Quid adhuc queritur. Voluntati eius quis resistit? Quæstio est reproborum. Si Deus ei quem obdurat, non vult conferre subsidia, quibus conuertatur,

quid adhuc queritur, voluntati eius quis resistit? Hic Paulus recundit eorum superbiam, qui audent equissima Dei iudicia examinare dicens: O homo tu quis, qui respondeas Deo! Numquid dicit figmentum ei qui se finxit, quid me fecisti sic, &c. hic locus diligentissime explicatur, ita vt nemini dubium esse possit reprobationis causam nullam ex parte Dei esse, sed ex parte solius peccatoris. 346.2.e

Rom.9.16. Non est volentis, neque currentis, sed miserentis Dei, non sufficit sola voluntas hominis, sed non sic etiam misericordia Dei: vel patius hoc dicitur, vt totum Deo iterum qui boni bonam voluntatem præparat adiuuandum & adiuvat præparata. 786.2.e. Non est volentis neque currentis, qui velit vt curat, vt ad salutem oportet, sed est Dei miserentis, qui sua gratia tribuit nobis, vt ita velimus & curamus. 787.1.e

Cap. 10.10. Corde creditur ad iustitiam, id est, voluntate, 352.2.e

Cap. 11.2. Non repulit Deus plebem suam quam præcivit, id est, eos ex Iudeis qui secundum electionem gratiæ salui sunt. 329.1.d

EPISTOLA I. AD CORINTHIOS.

Cap. 2.10. Spiritus Dei scrutatur, id est, penetrat & agnoscit, omnia etiam profunda Dei: ita scilicet vt nihil incognitum relinquat. 151.2.e

Cap. 2.11. Quæ Dei sunt, id est, cogitationes & determinationes diuinae voluntatis, nemo cognouit, &c. 131.1.e

Cap. 2.16. Nos autem sensum Christi habemus, id est, mentem & intelligentiam. 30.1.d.e

Cap. 4.7. Quis enim te discernit, quid enim habes quod non accepisti, Deus est qui præcipue iustificatum à non iustificato discernit, sed cooperante ipsius adulti qui iustificatur arbitrio. 783.1.d

Ca. 4.7. Quis te discernit, quid enim habes quod non accepisti, &c. Quis te discernit, inquit, tanquam prima ac præcipua causa donorum quibus alios superas, ab eisque differas? Vnde protinus subiungit, quid autem habes, &c. hic locus ostenditur pertinere ad iustificatos, in quibus nihil est supernaturale ab eis emanans, quo discernantur à non iustificatis, nihilominus illi habent consensum liberi arbitrii naturalem à se, quo illi Deo eos incitant assenserunt. 305.2.b.c

Cap. 9.9. Non alligabis os boui trituranti: Nunquid de bobus cura est Deo, vt scilicet lex illa, non tam intelligenda sit vt verba sonant, quam de ministro Ecclesiæ, cur laboranti tribuendus est victus necessarius. 157.1.b

Cap. 2.7. Ne forte cum aliis prædicauerim ipse reprobus efficiar, hoc est, dignus propter peccata mea, qui à corona proposita excludar ac eiiciar. 292.2.e

Cap. 10.13. Fidelis Deus qui non patietur vos tentari, pluribus & difficilioribus & diuturnioribus tentationibus, supra id quod potestis, quam pro ratione auxilij, quod ipse Deus impenderit, possitis commode sustinere. 755.2.e

Cap. 12.6. Qui operatur omnia in omnibus, loquitur de operibus gratiæ. 174.1.b

Ver. 8. Alij quidem per spiritum datur sermo sapientiæ, &c. distinguens scientiam à sapientia, salam scientiam rerum diuinarum sapientiam appellauit. 26.1.f

Ver. 9. Nemo potest dicere Dominus Iesus nisi in Spiritu Sancto, docet neminem posse absque speciali auxilio Dei per veram fidem Dominum Iesum invocare, aut illum confiteri. 758.1.e

Cap.

Cap. 13. 1. Si lingujs hominum loquar & Angelo-
rum loquuntur Angeli quibusdam signis & nuibus.
638.2.e

Ver. 8. Siue scientia destruetur, intelligit Theologiã.
10. 1. d. Siue prophetiæ euacuabuntur, adueniente vi-
sione beatiſſicã: siue scientia destruetur, quia per scien-
tiam theologiã & fidem, ex parte cognoscimus quo-
ad modũ cognitionis, quia cognoscimus certò quidem,
sed non euidenter, per prophetiam ex parte prophe-
tiam, quoad modum etiam, quia per prophetiam cogno-
scimus certò, sed non euidenter. 12.2.a

Cap. 15. 10. Gratia Dei sum id quod sum, quia gra-
tia præuenit, & gratia eius in me vacua non fuit, quia
eamdem gratiam nostrum liberum arbitrium sequitur.
Sed abundantius illis omnibus laboraui, non autem
ego, quia se de se nihil esse conspicit, sed gratia Dei me-
cum, quia se esse aliquid cum gratia inuenit. 784.2.e.f

Ver. 24. Cũ euacuauerit omnem principatum
& potestatem, demonum scilicet, quã illisq; permit-
ter, nouissimè autem inimica destruetur mors, per
resurrectionem scilicet inſtorum finito hoc mundo, om-
nia enim subiecit sub pedibus eius, Christi, quã ho-
mo est. 642.2.f

EPIST. II. AD CORINT.

Ca. 1. 8. Non volumus vos ignorare fratres de tri-
bulatione nostra, quoniam supra modum grauati
sumus, supra virtutem. Hac tentatio fuit supra Pauli
& sociorum vires, sed auxilio Dei superata est. 755.2.c

Cap. 3. 5. Non quod sufficientes simus cogitare
aliquid ex nobis quasi ex nobis, loquitur de cogitatio-
ne sufficiente, ut quis sit idoneus minister noui testa-
menti. 174.1.b

Docet neminem posse cogitare aliquid quod ad finem
supernaturalem conferat sine Dei gratia. 719.2.f

Cap. 5. 6. Litera occidit, si videlicet quã in transla-
tione significatione dicta sunt in significatione propria in-
telligantur. 31.1.c

Cap. 4. 4. In quibus Deus huius sæculi, id est, dia-
bolus princeps ac rector malorum. 536.2.e

Cap. 5. 16. Omnes nos manifestari oportet antè
tribunal Christi, ut referat vnusquisque propria cor-
poris, prout gessit, hoc est, dum in corpore vixit, quia
illis tantum poena & premium debetur. 32.1.b. vel

Hic distributio poenæ & premij, iuxta meritum aut
demeritum cuiusque secundum proportionem Arithme-
ticam innuitur. 276.2.b.c

Cap. 12. 2. Scio hominem in Christo ante annos
quatuordecim raptum huiusmodi ad tertium cœ-
lum, de raptu D. Pauli disputatur. p. 143. in quo diui-
nam essentiam non vidisse Paulus asseritur. Paradisum
autem & tertium cœlum consortium Beatorum explicat.
144.1.a

EPIST. AD GALATAS.

Cap. 1. 8. Sed licet nos, aut Angelus de cœlo eu-
angelizet vobis præter quam quod euangelizauimus
vobis, id est, contrarium aut repugnans. 456.1.b

Cap. 3. 19. Ordinata per Angelos in manu media-
toris, id est, Moysis, qui mediator erat inter Deum &
populum. 546.1.d

Cap. 4. 24. Quæ sunt per allegoriam dicta, id est,
in sensu spiritali. 34.2.a

EPIST. AD EPHESIOS.

Cap. 1. 4. Elegit nos in ipso vt essemus sancti &

immaculati in conspectu eius in caritate, hoc est, vo-
luit ob merita Christi nobis conferre mediã, quibus sancti
essemus. talisq; in fine vite reperiremur. 291.2.a.b

Elegit nos in ipso, id est, in Christo, Christum enim
est medium prædestinationis nostræ. 289.2.a

Ver. 5. Qui prædestinavit nos in adoptionem fi-
liorum Dei per Iesum Christum, secundum proposi-
tum voluntatis suæ, &c. Totus hic locus exponitur de
prædestinatione, ex mera Dei voluntate pendente, & non
ex usu liberi arbitrij, 300.1.c. & de integro prædestina-
tionis effectu à misericordia Dei pendente. 312.1.f

Cap. 2. 10. Ipsius enim factura sumus creati in
Christo Iesu in operibus bonis, &c. Hic liber nobis
influxus exprimitur in opera, ratione cuius nostram
sunt à nobis liberè vnã cum Deo effecti. 302.2.a

Ver. 12. Alienati à conuersatione Israël, & hospites
testamentorum, veteris scilicet, quod Israël iam ha-
bebant, & noui quod sub Messia sperabant. 302.2.a

Cap. 3. 1. Huius rei gratia, quia scilicet, id est, dico,
Ego Paulus vincus in Christo Iesu pro vobis genti-
bus, ea enim de causa à Iudæis comprehensus in itinere
Roma deincepsurum cum hæc scripsit. Et paulo post, nunc
reuelatum est sanctis Apostolis & Prophet. noui tes-
tamenti, gentes esse coheredes & concorpora-
les, id est, similes aquæ & pares in eodem corpore Ec-
clesiæ. 301.2.d.e

Gentes esse coheredes & concorporales, id est,
pars mystici corporis Ecclesiæ sub capite Christo, vnã cum
conuersis Iudæis, comparticipes promissionis per E-
uangelium, hoc vnum fuit ex his que Angeli beatiſſi-
tutum ignorantes ab Apostolo didicerunt. 593.2.f. &
594.1.a

Ver. 9. Et illuminare omnes, id est, manifestare om-
nibus. 616.2.b

Ver. 13. Peto ne deficiatis in tribulationibus meis,
huius rei gratia flecto genua mea. Peto a vobis pro-
pter arbitrium voluntatis, rogo det vobis, propter auxi-
lium maiestatis. 171.1.c

Ver. 15. Ex quo omnis paternitas in cœlo & in
terra nominatur, Veri poterat è Græco, ex quo omnis
familia, tamquam videlicet à communi principio origi-
nem ducit & existit, atque adeo à communi per adopti-
nem Patre. 384.1.c. & 509.2.d

Cap. 4. 16. Ex quo totum corpus compactum &
connexum, &c. Docet adificationem & constructionem
corporis Christi mysticæ, inſtructionemque hominum in eo
per fidem, ad Christum tamquam ad caput pertinere.
340.2.d

Cap. 5. 32. Sacramentum hoc magnum est: ego au-
tem dico in Christo & in Ecclesia, id est, ego sum qui
eiusmodi mysterium à Spiritu sancto in illis vobis inueni-
tum agnosco. 595.1.c

EPIST. AD PHILIPPENSES.

Cap. 1. 6. Qui cæpit in vobis opus bonum, qui gra-
tiam dedit, quã boni volumus, perficiet vique in diem
Christi Iesu, per cooperantem gratiam faciet vt bonum
operemur vique ad consummationem vite. 785.1.d

Cap. 2. 12. Cum timore & tremore vestram salu-
tem operamini. Deus enim operatur velle & perficere
pro bona voluntate. Non solum incipere sed perficere
re. i. perseverare in bono pendet à gratia Dei distincta à
priori. 647.1.d. hic locus fusc exponitur, & libertas ar-
bitrij cum gratia Dei stabilitur. 786.2.a

Ver. 13. Deus est qui operatur in vobis velle, &
quo initium bonæ voluntatis & salutis, & perficere per
gratiam cooperantem facit, vt opere compleamus quæ
tunc statuimus. 786.2.a

Index S. Scriptura.

EPIST. AD COLOSSENSES.

Cap. 2.17. Quae sunt umbra futurorum, corpus autem Christi. i. sicut umbra est similitudo corporis, ita vetera erant similitudo quadam & effigies futurorum, quae per corpus Christi efficienda erant. 33.2.c

Cap. 3.9. Spoliantes vos veterem hominem cum actibus suis, qualem scilicet facile induimus iustitia originali deservimus, & induentes novum, &c. 700.1.f

EPIST. AD THESSALONIC.

2. Thess. 1.10. Eo quod caritatem veritatis non receperunt, ut salvi fierent, ideo mittet in illis Deus operationem erroris, loquitur de immissione permessa non positivè immissa. 773.2.c

EPIST. I. AD TIMOTH.

Cap. 1.13. Qui primus blasphemus fui & persecutor, &c. docet non fuisse tam consequutum, nec tam magnifice adinuandum, si peccata illa fuissent ex malitia profecta. 330.1.a. & sibi de docet Deum dum misericorditer eum praedestinat, attendisse ad equalitatem illam ignorantis, quae malum usum arbitrij Pauli excusabat. 332.1.a.b

Cap. 2.4. Deus vult omnes homines saluos fieri, sub conditione scilicet, si per ipsos obex non opponatur. 119.1.e. si scilicet per illos non steterit, quae est legitima interpretatio. 165.2.d. hic locus exponitur fuisse q. 19. artic. 6. dist. 1. pag. 258. & sequ. & rursus. 287.1.a.b

Cap. 3.6. Non neophytum ne in superbiam elatus in iudicium incidat diaboli, in damnationem diaboli hoc est, ne propter superbiam damnetur, sicut diabolus. 620.2.b

Cap. 6.6. Qui solus habet immortalitatem, perfectissimum scilicet ac per essentiam, ex ipso a nullo alio dependentem. 543.2.b

Et lucem habitat inaccessibilem, hac lucem est ipsemet Deus. 81.1.a. Quem nullas hominum vidit, nec videre potest, praesentiae scilicet naturae, & ex ipso corporeo. 90.2.f. & ex suis viribus naturalibus. 105.1.a. vel

Qui solus habet immortalitatem, i. desinere nequit. 72.1.c. vel loquitur de immortalitate omni ex parte. 73.2.c

EPIST. II. AD TIMOTHEVM.

Cap. 1.9. Quae data est in Christo ante tempora saecularia, per quam promissionem factam tunc Patriarchis, vel constituta est dari ex aeternitate. 608.1.a

Cap. 2.19. Firmum fundamentum Dei stat, habens signaculum hoc, cognovit Dominus qui sunt eius. Cognitio haec divina quae ad librum vitae spectat, quasi ob signat praedestinationem quam consequitur. 349.2.a

Cap. 2.19. Firmum fundamentum Dei stat, habens signaculum hoc, quo videlicet firmum ac certum redditur: novit Dominus qui sunt eius, hoc ad certitudinem divinae praedestinationis facit, quae ad praesentiam divinam reducit. Dum vero addit, Discendat ab iniquitate omnis qui invocat nomen Domini, &c. clarè ostendit nihil omnino firmo praedestinationis fundamento impediendo, in potestate cuiusque adulti esse positum emundare se, & seipsum peccatis coequinare. 320.2.a

Novit Dominus qui sunt eius, per praedestinationem scilicet & electionem aeternam, quae voluit eis media

conferre ad salutem. 328.1.c
Vers. 20. In magna quidem domo non solum sunt asa, aurea & argentea, sed & lignea, & fictilia, & madam quidem in honorem, quae cum in contumeliam, &c. Ex hoc loco natatur vasorum esse & contumelia a. esse genera, alterum eorum qui in hoc saeculo commutatur ex vasis in vase in vasum, de quibus hic Paulus. alterum eorum qui in futuro saeculo non commutantur. quibus idem Paulus ad Rom. 9. in quo tamen loco est agitur genus vasorum terreni. 347.1.d

Cap. 4.8. In reliquo reposita est mihi corona iustitiae, quam reddet mihi in illa die iustus iudex. i. vita aeterna pro meritis à Deo tribuenda, qui in corpore actum iustitiae exercebit. 276.1.b

EPISTOLA AD TIMOTHEVM.

Cap. 1.2. Quam promisit qui non mentitur Deus ante tempora saecularia, i. tempora plurimum saeculorum, vel quoniam in semetipso dare statuerat ex aeternitate. 607.2.c

Vel, Quam promisit Deus ante tempora saecularia, i. ante tempora plurimum saeculorum. 80.2.d.c

EPISTOLA AD HEBRÆOS.

Cap. 1.12. Qui cum sit splendor gloriae & figura substantiae eius, Patri, postquam huc, conservans, omnia verbo virtutis suae, purgationem peccatorum faciens, peccata remittens, &c. Ex his colligitur Christum Filium Dei naturalem & verum Deum esse. 369.2.d. vel

Qui cum sit splendor & figura substantiae eius, i. Patri similis quoad suam substantiam. 388.1.d

Vers. 3. Postans omnia verbo virtutis suae, i. nisi seu velle suae voluntatis quae est sua potentia. 673.2.d

Vers. 6. Et cum iterum introducti primogenitum in orbem terrae, per mysterium incarnationis novo modo, ut sit in mundo quatenus est homo. 622.1.e. dicit ad Angelos v. eum, quatenus est homo, adoret, quia etiam est verus Deus, intelligitur etiam in die natiuitatis vel resurrectionis. ibid. f

Hebr. 1.14. Omnes sunt administratorij spiritus in ministerium missi, non quidem quod omnes Angeli ad nos mittantur, sed quia superiores nunciant inferioribus, quae ad nostram salutem pertinent. 647.2.c vel de quolibet ordine aliqui ad nos mittuntur. 648.1.c

Cap. 4.14. Tentatum per omnia pro similitudine, i. quasi esset unus ex nobis. 236.1.d

Cap. 4. In tabernaculum non manufactum, id est, in ipsum, calum per mortem suam, ut appareat nunc iustitiae Dei pro nobis. 34.1.b

Cap. 6.18. Ut per duas res immobiles, insurandum scilicet & promissionem divinam, quibus impossibile est mentiri Deum, firmissimum solatium habeamus. Ex hoc loco colligitur Deum non habere potentiam ad praeterita. 355.1.c

Cap. 11.1. Est autem fides substantia sperandarum rerum, i. fundamentum, cui iustificatio & bona quae in altera vita speramus imminuntur. 4.1.d

Vers. 3. Fide intelligimus aptata esse saecula Verbo Dei, ut ex invisibilibus visibilia fierent, i. ex rationibus id est rerum invisibilibus, in Verbo aeterno tanquam in arte existentibus visibilia fierent. 240.1.d

Vel, Fide intelligimus aptata esse saecula verbo Dei, i. digesta & coordinata & composita sunt saecula ex materia terra & aquae, quam à principio Deus condiderat. 663.2.c

Vers. 6. Credere oportet accedentem ad Deum quia

Index S. Scripturæ.

quia est, & quia inquirantibus se remunerator sic loquitur de assensu fidei, in quem concurrunt habitus fidei supernaturales, vel saltem auxilium supernaturale. 4. 1. d. innuit ad id revelationem esse necessariam, ut a tardioris ingenij homines intelligant. 37. 1. c.

& simus in vero Filio eius, hic est verus Deus, & vita æterna. Apertè ostendit diuinitatē Christi. 369. 1. b.
Iud. 1. 6. Angelos verò qui non seruauerūt suum principatum, sic vocat beatitudinem supernaturalem, in qua demones sunt conditi. 609. 1. e.

EPISTOLÆ CANONICÆ.

Iac. 1. 13. Deus enim intentator malorum est, ipse autem neminem tentat, ad malum. 763. 2. a.

Vers. 17. Omne datum optimum descendens à Patre luminum. i. à Deo trino & uno, qui propter beneficium creationis pater noster nuncupatur.

2. Petri 1. 10. Satagite ut per bona opera certam vestram vocationem & electionem faciatis, docet ex usu arbitrij electorum pendere, quod certà sit aut non certà eorum vocatio & electio. 329. 1. d.

1. Ioan. 3. 2. Similes ei erimus, quia videbimus eum sicuti est, vult dicere mentem nostram perfectè similem futuram Deo, gratens sicut ipse seipsum videt, ita etiam mens nostra eum sicuti est videbit. 101. 1. e. vel beati vident omnia que formaliter sunt in Deo. 125. 1. e.

1. Ioan. 3. 2. Videbimus eum sicuti est. i. attingemus propriam rationem formalem Dei in se. 129. 1. a.

1. Ioan. 3. 8. Ab initio diabolus peccat. i. semper in actu peccati perseverat. 633. 2. e. & usque ad hanc diem peccando persistit. 634. 1. b. ab initio. i. in tempore non multum distante ab initio. 655. 2. e.

1. Ioan. 3. 9. Omnis qui natus est ex Deo peccatū non facit, quia semen eius manet in ipso. i. gratia. 610. 2. f.

1. Ioan. 4. 16. Qui manet in caritate in Deo manet, tamquam obiectum cognitum & dilectū ut vitam æternam ei conferat: & Deus in eo, tamquam obiectum cognitum & dilectum dilectione supernaturali. 512. 1. d.

1. Ioan. ult. Scimus quoniam Filius Dei viuit, & dedit nobis sensum, ut agnoscamus verum Deum,

APOCALYPSIS.

Apoc. 2. 6. Quia odisti facta Nicolaitarum, quæ & ego odi, hoc de quocumque malo opere vere dici potest. 772. 1. e.

Cap. 3. 20. Sto ad ostium & pulso: si quis audierit vocem meam & aperuerit mihi iannam, hoc ostium, est ostium cordis. i. intellectus & voluntas, que vocationem, motumve, quo peccator à Deo vocatur in seipso experimur. 790. 1. f. Audire vocem Christi est illi consentire & obedire. ibid. 2. a.

Cap. 5. 1. Vidi librum scriptum intus & foris intus quoad sensum spiritualem: foris quoad literale. 352. f.

Vers. 5. Vicit leo de tribu Iuda. i. Christum. 312. d.

Vers. 12. Dignus est agnus qui occisus est accipere diuinitatem & sapientiam. i. omnium rerum cognitionem. 137. 1. b.

Cap. 6. 9. Vidi subter altare animas interfectorum, & clamabant voce magna, usquequò Domine. &c. clamor ille est velleitas, que sine desiderio absoluta, cupiunt corporibus reuiri: vel est desiderium quod haberent, si non acciperent stolam primam gloria animi. 727. 2. e. f.

Cap. 12. 4. Et cauda eius trahebat tertiã partem stellarum cæli, exponitur vel de Angelis, qui à Lucifero trahuntur ad inferos, vel de hominibus in Ecclesia clavis quorum tertia pars à gratia excidit. 348. 1. b.

Cap. 20. 12. Et alius liber apertus est, qui est vitæ. i. Christus. 350. 1. a.

Cap. 21. 23. Et claritas Dei illuminabit eam, lumen gloria illuminabit societatem beatorum. 108. 1. b.

Christo Deo Scripturarum Auctori & Doctori laus & gloria.

INDEX.